



Nadškofija Ljubljana

POVZETEK SINODALNIH PRISPEVKOV

»Sinoda je skupna hoja; hoditi z nekom pa pomeni prilagoditi pot in hitrost.«

Kateri so bili glavni koraki v procesu posvetovanja v škofiji?

S pripravo na sinodo smo v Nadškofiji Ljubljana pričeli v mesecu oktobru 2021. Z manjšo skupino sodelavcev smo načrtovali program za prvo srečanje z voditelji različnih ustanov, organizacij, gibanj, ki delujejo v Nadškofiji Ljubljana. Srečanje je potekalo 12. oktobra 2021. Na srečanju smo udeležencem predstavili sinodo, nato pa smo delo nadaljevali v manjših skupinah, v katerih smo se pogovarjali, katere sinodalne teme nas najbolj nagovarjajo. Ker se nekateri izmed udeležencev prvega pripravljalnega srečanja niso mogli udeležiti in smo krog povabljenih ustanov, organizacij in gibanj skupaj z udeleženci prvega pripravljalnega srečanja še razširili, smo srečanje ponovili tudi 19. oktobra 2021, ko smo z udeleženci že pričeli s sinodalnimi pogovori.

Slovesen začetek sinode smo obhajali v nedeljo, 17. oktobra 2021, s sveto mašo v ljubljanski stolnici, ki jo je vodil g. nadškof msgr. Stanislav Zore. Nato smo natisnili podobice z molitvijo za sinodo, jih razdelili po župnijah in ustanovah ter s pomočjo gradiv, ki smo jih objavili na spletni strani portala Pridi in poglej (<https://portal.pridi.com/kategorija/sinoda-2021-2023/>), pripravili več predstavitev vsebine sinode, njenega namena, poteka ... ter drugih grafičnih gradiv in vabil. Gradiva smo objavili tudi na družbenih omrežjih, posredovali župnikom, pastoralnim sodelavcem, voditeljem in članom različnih ustanov, organizacij ...

Z ožjo ekipo sodelavcev smo pripravili delovna gradiva za delo po skupinah oz. sinodalne pogovore in poleg temeljnega vprašanja vključili predlagane tematike, izbiro posamezne tematike pa prepustili voditeljem sinodalnih pogovorov. Z delovnimi gradivi, ki smo jih pripravili, smo želeli sodelujoče na sinodi spodbuditi k bolj zavestni skupni hoji vse Cerkve. Delovna gradiva za delo po skupinah so tako vključevala:

- uvodno molitev (predlagan svetopisemski odlomek Apd 10 in premišljevanje oz. molitev za sinodo);
- podelitev dobrih izkušenj (v zvezi z obravnavanim splošnim vprašanjem oz. tematiko);
- podelitev ovir ali težav (v zvezi z obravnavanim splošnim vprašanjem oz. tematiko);
- konkreten razmislek oz. osebni sklep, kaj bo vsak izmed udeležencev sam naredil za izboljšanje skupne hoje Cerkve na obravnavanem področju;
- skupno spoznanje, do katerega smo prišli ob poslušanju Svetega Duha in drugih udeležencev;
- sklepno molitev, v kateri so udeleženci izrazili svoje prošnje oz. zahvale.

Pripravili smo tudi natančna navodila, kako srečanja izvesti, na kaj naj bodo voditelji pozorni, da bo pogovor lažje tekkel in bodo vsi sodelujoči imeli možnost izraziti svoje mnenje. Pripravljena gradiva je prevzela večina drugih slovenskih škofij ali jih nekoliko prilagodila za svoje potrebe.

Sledila so srečanja za usposabljanje voditeljev skupin za vodenje sinodalnih pogovorov. Na slednjih je poleg voditeljev posameznih ustanov, organizacij sodelovalo preko 40 moderatorjev skupin, duhovnikov in laikov, ki v Nadškofiji Ljubljana redno skrbijo za vodenje skupin na izobraževanjih za člane župnijskih pastoralnih svetov. Kot moderatorji so sodelovali tudi mladi duhovniki, ki so vključeni v program nadaljnje formacije.



Ker so se epidemološke razmere v jesenskih mesecih kmalu poslabšale, so bila nadaljnja srečanja z večjim številom udeležencev do marca 2022 večinoma izvedena preko spleta. 7. decembra 2021 je sledilo usposabljanje župnikov, tajnikov župnijskih pastoralnih svetov in voditeljev župnijskih karitas za vodenje sinodalnih pogovorov, kateremu so se pridružili tudi predstavniki različnih ustanov in organizacij, ki so se želeli pripraviti za vodenje sinodalnih pogovorov. 15. in 29. januarja 2022 sta potekali škofijski srečanja župnikov, članov ŽPS ter članov župnijskih skupin, ki sta bili posvečeni sinodalnim pogovorom ter spodbudi, naj slednje izvedejo tudi v svojih župnijah. V nadaljevanju je sinodalni proces potekal na terenu, po župnijah in skupnostih, organizacijah in ustanovah.

Duhovniki so se sinodi posvetili na jesenski pastoralni konferenci, na Teološkem simpoziju, dekani na seji dekanov, člani duhovniškega sveta na seji duhovniškega sveta. Člani škofijskega pastoralnega sveta so se sinodi pridružili ob temi *Soodgovornost pri našem skupnem poslanstvu* ter skupaj z drugimi udeleženci sodelovali pri sklepnem oblikovanju osnutka škofijskega povzetka.

Rok za oddajo sinodalnih prispevkov je bil 1. maj 2022. Sledilo je škofijsko romarsko sinodalno srečanje, ki je potekalo 4. junija 2022 v Marijinem romarskem svetišču na Brezjah. Na srečanju je bil najprej predstavljen povzetek prejetih sinodalnih prispevkov, ki smo ga po delu v skupinah skupaj dopolnili s konkretnimi smernicami za našo nadškofijo. Škofijsko romarsko sinodalno srečanje smo zaključili s sveto mašo, ki jo je vodil g. nadškof Stanislav Zore ob somaševanju duhovnikov in pri kateri smo nadaljnjo sinodalno pot naše nadškofije izročili v Marijino varstvo.

K sodelovanju pri sinodalnem dogajanju smo vabili tako ljudi, ki so s Cerkvijo povezani preko njenih struktur kot tudi tiste, ki delujejo z oddaljenimi. Odziv slednjih je bil žal slabši. Kot glavni razlog so navajali težave, kako prevesti jezik sinode oz. jezik, ki ga uporabljamo verni, v jezik vsakdanjega človeka.

Pri sinodalnem dogajanju je glede na prejete prispevke sodelovalo preko 160 različnih skupin s preko 2000 udeleženci, poleg tega so potekali številni drugi dogodki npr. adventni večeri, postni večeri, sinodalni dnevi, romanja ... pri katerih je sodelovalo lepo število župnijskih sodelavcev, župljanov, članov gibanj, skupnosti, organizacij. Ocenjujemo, da je realno število sodelujočih precej višje, saj so mnogi sinodalne pogovore in različne oblike sinodalnega dogajanja izvedli, vendar o slednjih niso posredovali tudi uradnih poročil.

Poleg župnijskih pastoralnih svetov, župnijskih karitas in župnijskih zakonskih skupin so se sinodalnim pogovorom zelo posvetili v Skupnosti krščanskega življenja, Bratstvu veselje evangelija, Društvu katoliških pedagogov Slovenije, Združenju slovenskih katoliških zdravnikov, Skupnosti Družine oznanjevalci Kristusa, pri Cerkvenih glasbenikih ..., ki so sinodi namenili več (nekateri preko 30) svojih srečanj.

Kaj je bilo najpomembnejše pri celotni izkušnji posvetovanja? Katere sadove je splošno gledano prinesel Sveti Duh v tej izkušnji?

Najpomembnejše pri celotni izkušnji posvetovanja je bil lep sprejem sinode pri udeležencih, ki so bili zelo hvaležni za to, da so lahko izrazili svoje mnenje in bili slišani. To je omogočila tudi metoda dela v skupini. Udeležence smo z zastavljenimi vprašanji spodbudili k prepoznavanju dejstva, da smo za to, kakšna je Cerkev, kot njeni udje odgovorni vsi. Osebno premišljevanje udeležencev in njihovi pogovori odražajo, da so srečanja v udeležencih spodbudila duhovni proces, globoko hvaležnost za vse, kar imamo in zavzetost za vztrajanje pri darovanju svojih talentov za skupno dobro. Posebno so izpostavili naslednje vidike, ki so tudi njihove dobre izkušnje in jih v nadaljevanju navajamo razporejene po tematikah pogovorov.



Temeljno vprašanje: Hodimo skupaj

Medsebojna povezanost, skupna srečanja, skupine, projekti, dejavnosti, dogodki in praznovanja nam pomagajo, da se v naših občestvih čutimo dobrodošli, da smo med seboj tesno povezani, skupaj načrtujemo, sodelujemo in si dejavno pomagamo tako v duhovnem kot materialnem smislu.

- Občutek sprejetosti v župniji, nam pomaga vzpostavljati in ohranjati dobre odnose med seboj in s širšo družbeno skupnostjo. Ključna je odprtost in povezovalnost duhovnika, skupin.

Povezujejo nas:

- izkušnja molitve in bratstva v konkretni potrebi; skupna molitev, petje, molitvene skupine; duhovna pomoč, pogovor;
- dogodki, praznovanja in pobožnosti (nova maša, srebrna maša, zlata maša; zakonski jubilanti, srečanja za starejše, šmarnična pobožnost, križev pot ...);
- župnijski misijon, župnijski dan, romanja, oratorij, izdelovanje adventnih venčkov, miklavževanje, koledovanje, romanje Marije romarice po družinah, postavljanje jaslíc, svetopisemski maraton ...;
- župnijske skupine, pevski zbori, katerih člani se redno srečujejo, gibanja in skupnosti ...;
- srečanja in druženja (agape in klepet po sveti maši);
- različna srečanja, oblike sodelovanja (med župnijami, duhovniki, župnijskimi sodelavci ...), izobraževanja (za duhovnike, laike), različne oblike katehez (verouk za odrasle);
- različne skupne dejavnosti in projekti (tudi konkretno, fizično delo);
- skupno načrtovanje, dobra porazdelitev dela in sodelovanje, vključenost številnih župljanov v župnijske skupine in dejavnosti ter pripravljenost na darovanje svojega časa in talentov za skupnost;
- izmenjava dobrih praks in poznanstev, ki spodbujajo k novim projektom in občutku, da nismo sami;
- spletna orodja, s pomočjo katerih smo v času epidemije ohranjali vsaj virtualno medsebojno povezanost v župnijah in v škofiji;
- priprava otrok na prejem zakramentov je dobra priložnost tudi za poglobitev vere staršev otrok in vključenost slednjih v župnijo;

»Če med seboj sodelujemo, lahko naredimo res velike stvari, o katerih si nismo upali sanjati. Ko darujemo svoj čas in talente, nas napolni veselje ob opravljenem delu.«

»Ker sem iz manjšega kraja, imam verouk kar doma, kjer se imamo zelo lepo, molimo, delamo naloge, jemo puding in praznujemo rojstne dni. Veseli me, da se otroci dobro počutijo.«

»Hvala Bogu za življenje v naši župniji, kjer se lahko vsak čuti nagovorjenega, kjer gospod župnik pozdravi vsakega mimoidočega in s tem on prvi sporoča krajanom, kdo smo in kako živimo kristjani.«

Poslušati

Resnično slišano spoštljivo izraženo mnenje v neki skupnosti spodbudi veliko tesnejšo medsebojno povezanost in hvaležnost.

- Pri poslušanju je pomembna odprtost poslušalca, ki jo sogovornik vedno čuti.



- Prisluhnuti sogovorniku pomeni biti pripravljen videti stvari z druge strani; znati prisluhnuti tudi tistemu, česar ljudje ne povedo.
- Za dobro poslušanje sta potrebni ponižnost in empatija, osvobojenost predsodkov in sprejemanje drugačnega mnenja ter pripravljenost spremeniti svoje mnenje oz. upoštevati ideje sogovornika.
- Pomembno je slišati drugega v njegovih potrebah. Poslušanje je zelo dragoceno in je že samo oblika pomoči, posebno za starejše, osamljene ljudi.
- Pripravljenost na poslušanje se kaže v tem, da si za poslušanje vzamemo čas, da sogovornika ne prekinjamo in mu pustimo dokončati misel, da ustvarjamo pogoje za poslušanje (zaupnost manjših skupin).
- Če sami priznamo svojo nepopolnost, tudi drugi lažje spregovorijo, mi pa lažje poslušamo.
- Če nekoga pozorno poslušamo, ga pogosto bolje spoznamo in ugotovimo, da ni tak kot smo si ga na začetku predstavljali.

»Poslušati je dvakrat bolj pomembno kot govoriti.« »Ljudje imamo ena usta in dvoje ušes, že to je vabilo, da se bolj poslušamo in manj govorimo.«

»Ljudem na obrobju pogosto ne pridemo dovolj blizu, da bi jih sploh slišali.«

»Razmišljali smo, kaj nam pomeni izraz »obrobje«. To niso le socialno in materialno šibkejši v družbi, pač pa so to tudi ljudje, ki imajo drugačna stališča, mnenje ali pogled na Cerkev; pogosto tudi na situacijo in na politično dogajanje v Sloveniji. Težko in slabo znamo komunicirati z ljudmi s tovrstnega obrobja, zato se pogosto umaknemo. Umik je priznanje, da nismo dorasli in trdni v lastnem prepričanju. Na tem področju imamo katoličani še ogromno dela, saj je umik naša najpogostejša strategija.«

»Največja ovira poslušanju je »prepričanje« oziroma naša ideja, ki nam pogosto pomeni več kot človek.«

»Ustvarjati moramo prostore in čase, ki bodo omogočali pogovor, s posebno pozornostjo do tistih, ki se izogibajo.«

Prijatelji na poti

Skupnost je vedno močnejša, pomembno je, da na župnijah, v skupinah, sprejemamo tudi ljudi, ki še niso del našega občestva.

- Prišleki se veliko hitreje vživijo v novo okolje, če hodijo k maši. Občutek povezanosti je zelo pomemben in posebno pozornost moramo posvečati vsemu, kar nas povezuje.
- Še posebno je ta občutek povezanosti pomemben za ljudi, ki se soočajo z invalidnostjo, bolečino in stisko, saj prijatelji na poti drug drugega podpirajo, se drug drugemu odpirajo, se počutijo sprejete in povezane in tako lažje premagujejo preizkušnje, bolečino in stisko.
- Prijatelji na poti smo velikokrat ljudje, ki smo člani katere izmed župnijskih skupin ali ki v župniji dejavno sodelujemo in se povezujemo pri najrazličnejših dejavnostih.
- Za to, da imamo držo prijateljev na poti moramo biti odprti za nove člane (pomladitev skupin, vključevanje družin), biti vztrajni pri tem, da vabimo v svojo sredo in k sodelovanju, saj je v veri težko hoditi sam, skupina pa nam daje občutek, da smo del skupnosti in krepi občutek pripadnosti. K sodelovanju in vključenosti pomaga čisto konkretna naloga.



Ljubljana, junij 2022

- Čas pandemije je bil čas preizkušnje, ki je pospešil nek proces, ki se je že dogajal. Občestvo, ki ostaja, pa je še bolj povezano in osebno verno, saj je epidemija spodbudila tudi razmišljanje o življenju in veri, po drugi strani pa nekaterih ljudi ni več in bi jih morali spet povabiti v cerkev.

»Kot prijatelji na poti, ki hodimo skupaj in nas družijo zaupanje v Božji načrt in vodstvo Sv. Duha lahko naredimo korak od krščanstva obveznosti k živemu pričevanju o naši veri v javnosti, ki je vedno bolj oddaljena od Cerkve.«

»Biti prijatelji na poti, pomeni ne le, da smo vključeni v neke skupine, dejavnosti, ampak, da imamo tudi izkušnjo živega občestva.«

Praznovanje

Pomembno je, da v praznovanje in sodelovanje pri bogoslužju vključujemo številne sodelavce, tudi otroke in mlade.

- Povezujejo nas molitev, petje pri sveti maši, pobožnosti, skupno branje Svetega pisma.
- Praznovanje občestva vključuje tudi pripadnost in medsebojno povezanost tako v samem obhajanju kot tudi v pripravi, ko npr. skrbimo za čisto in lepo okrašeno cerkev, se pripravljamo na sodelovanje pri bogoslužju, kar izraža našo velikodušnost, saj za to darujemo svoj čas in skrb za lepo skupno obhajanje.
- Župniku lahko veliko pomagamo, če mu pripravimo vse potrebno za sveto mašo, organiziramo branje Božje besede, petje in ostalo sodelovanje pri sveti maši.
- S sodelovanjem pri bogoslužju in vključevanjem tudi versko in osebno rastemo.
- Pomembno je, da opazimo delo drugih, ga pohvalimo, si vzamemo čas za pogovor, da sami delamo z veseljem.
- Pomembno je, da tudi po skupnem obhajanju bogoslužja nadaljujemo praznovanje z medsebojnim druženjem.
- V času epidemije, ko so verniki sveto mašo lahko spremljali le preko medijev, je bilo zelo dobrodošlo, da so duhovniki spodbujali k pripravi na sveto mašo, pravi drži in spoštljivemu spremljanju svete maše.

»Skupna molitev in bogoslužja ne krepijo samo osebne vere, ampak tudi moč skupnosti.«

»Bogoslužje je trenutek, ko se ustaviš, se poglobiš vase, se zaveš Božje navzočnosti in te ta misel vodi skozi dan.«

Soodgovornost pri našem skupnem poslanstvu

Temelji soodgovornosti pri našem skupnem poslanstvu so: odprtost, gojenje pristnih stikov, povezovanje, sodelovanje, dober zgled in konkretno osebno pričevanje.

- K soodgovornosti nas spodbuja tudi lastna dobra izkušnja: ker smo prejeli, želimo tudi dati.
- Pomembna je vzgoja za soodgovornost, ki se začne že v družini. Za soodgovornost in obenem tudi za svojo vero pričujemo tudi na delovnem mestu, s tem ko odgovorno opravljamo svoje delo, v širši družbeni skupnosti.



- S sodelovanjem in povezovanjem, srečanji vernih in nevernih ter medsebojno pomočjo v najrazličnejših oblikah v širši družbeni skupnosti, verni oznanjamo in pričujemo. Pomembno je, da kot verniki, duhovnik pristopimo k nevernim, jih obiščemo, jim pomagamo, jih prosimo za pomoč pri določenih župnijskih projektih.
- Pomembna je pripravljenost sodelovati, prevzeti odgovornost za organizacijo dogodkov in srečanj. Za to pa je potrebno, da smo pripravljeni darovati svoj čas in tudi to, da si izmenjamo dobre izkušnje.
- Povezovanje in sodelovanje v župniji in družbi sta obogatitev za vso skupnost. Izkušnja epidemije nas je prisilila v večje sodelovanje in nove oblike povezovanja.
- Vstopna točka za povabilo širšemu krogu ljudi k dejavnejšemu sodelovanju v skupnosti je agape oz. klepet po sveti maši, ki nam omogoča, da se bolje poznamo in lažje prosimo za pomoč.

»Pomembno je, kakšen jezik uporabljamo, da sprejemamo ljudi takšne kot so, da nad njimi ne obupamo; da se prišleki počutijo dobrodošli, da smo do ljudi spoštljivi in prijazni.«

»Pomembno je, da za naša srečanja molimo in prosimo za blagoslov, da naše pričevanje črpa iz vere.«

Jasno spregovoriti

Za jasen pogovor o veri je potrebno določeno znanje in zavest o tem, kdo in kaj sem.

- Nekateri neverni ljudje so celo bolj odprti za pogovore o veri kot župljani in pogosto se ljudje med odkritim pogovorom o veri odprejo.
- Tudi izven Cerkev na osebni ravni običajno nimamo težav spregovoriti o veri, se pa zavedamo, da so naši socialni stiki tudi izven Cerkev omejeni na skupine ljudi, ki ne predstavljajo vedno povprečnega Slovenca.
- Pomembno je najti pravi način, na katerega nekaj posredujemo. Včasih traja dolgo časa, da se neka ideja ponotranji.

»Sem povratnica v Cerkev, Cerkev zdaj zame ni več obveza, ampak vir veselja. To vpliva na ravnanje ljudi, ki me poslušajo.«

»Ovira so strah pred neuspehi, napakami, konflikti, zato se izogibamo pogovoru o kočljivih temah in pristopu do ljudi z drugačnimi stališči. Posledica je, da si težko predstavljamo, kako nas vidijo drugi in da so naše dejavnosti bolj usmerjene na te, ki že verujejo kot na tiste, ki so bolj oddaljeni.«

Dialog v Cerkvi in družbi

Družba gre v smer velikega individualizma, Cerkev pa je skupnost.

- Za dialog je potrebno medsebojno sprejemanje in spoštovanje, pomembno je, kako kot kristjani pristopamo do ljudi, vernih in nevernih.
- Cerkev mora biti dom, ki sprejema vse.
- Pomembno je postavljanje vprašanj, brez obsojanja ter sodelovanje v skupnih točkah, ne prepričevanje.
- Primer dobrega vsakdanjega dialoga je dogovarjanje župnika oz. župljanov s civilnimi društvi, klubi o neprekrivanju dejavnosti.



»Deležna sem bila zelo velike dobrote skoraj neznanca in nevernega človeka. Zelo neverjetna izkušnja. Četudi sem se gibala zlasti v krogu vernih.«

Razločevati in se odločati

Dragoceno je, da lahko vsak pove svoje mnenje in je slišan.

- Prisluhniti moramo posebno tistim, ki o stvari, o kateri se odločamo, vedo največ in ne tistim, ki so najbolj glasni. Na voljo moramo imeti dovolj informacij o tem, o čemer se odločamo.
- Pomembno je, da v župniji najprej prisluhnemo željam in potrebam ljudi in šele potem delamo načrte, programe.

»Lažje se je skupaj odločati, ko so odnosi tudi sicer dobri.«

Oblast in sodelovanje

Pomembno je, da gojimo pristne in dobre medsebojne odnose, da skupaj načrtujemo delo, določimo cilje ter da v sodelovanje vključimo veliko ljudi, ki sodelujejo vsak na svojem področju.

- V skupnosti, župniji, ki je odprta, je lažje uresničevati zastavljene cilje in dejavnosti.
- Pomembno je, da si znamo prisluhniti in sprejeti predloge drug drugega.

Kaj je bilo med povratnimi informacijami s krajevnih srečanj še posebej pomembno, presenetljivo ali nepričakovano?

- *»Pridobivati moramo krščansko samozavest. Pomembno se nam zdi, da se kristjani med seboj podpiramo, da smo si domači z Božjo besedo in cerkvenim naukom, da v kočljivih situacijah lažje argumentiramo. »Poglobitev osebne vere bo vodila do poglobitve in širjenja veselih občestev.«*
- *»Odpirajmo razprave o nadaljnem teološkem razmisleku o posvečevanju poročenih mož ("viri probati") ter o diakonski službi žensk.«*
- *»Pogovarjali smo se tudi o duhovniškem poklicu. Malo jih je, osamljeni so, nanje se gleda sumničavo. Čisto človeško je njihovo življenje res težko. Malokdo jih razume, nimajo človeka, ki bi mu lahko zaupali in se z njim čisto po človeško pogovorili. Nekateri jih še vedno smatrajo za brezspolna bitja, kakor da zanje ne velja beseda Boga na začetku Svetega pisma, da človeku ni dobro samemu biti. Pogosto nimajo nikogar, ki bi skrbel za njihovo hrano, čiščenje, pranje. Smatramo, da obveznost celibata nikakor ne odtehta njihovega težkega življenja. Kdor pa resnično čuti v celibatu svojo izpolnjenost, naj ga kot duhovnik svobodno živi, toda v polnosti.«*
- *»Prvotna zakonca v več primerih ugotovita, da ne bosta nikoli več živela svojih prvotnih zakonskih dolžnosti in se sporazumeta o vseh pomembnejših medsebojnih dolžnostih, obveznostih in pravicah (otroci, premoženje ...). Ali bi bilo mogoče, da bi ob sporazumnem dogovoru obeh zakoncev brez prisile, Cerkev lahko dovolila obema zakoncema ponovno zakramentalno življenje, če si iskreno to želita? Predvsem pa v primeru zapuščenega zakonca, ki je v osamljenosti spoznal sorodnega človeka?«*
- *»Cerkev naj se dobrohotno, a jasno in odločno ogradi od izjav t. i. ultratradicionalistov, ko ti v javnosti nastopajo z izjavami, ki niso v skladu s katoliškim pogledom.«*



- »Kot dejavni kristjani smo Cerкви pripravljene pomagati pri ozaveščanju o okoljski problematiki in s primeri dobrih praks krščansko občestvo spodbujati k bolj trajnostnemu načinu življenja z organiziranjem večerov in delavnic o okrožnici Laudato si', z objavami v katoliških medijih, z vključevanjem teh spodbud v vsebine verouka, oratorija, skavtskih idr. srečanj katoliške mladine ... Ob tem pa želimo predvsem namesto strahu pred okoljskimi frustracijami razširjati veselje nad stvarstvom, da bi tudi druge v slovenski Cerкви spodbudili k skupnemu dejavnemu prizadevanju in bi tako s skupnimi močmi prispevali svoj delež za ohranjanje stvarstva za prihodnje rodove.«
- »Želimo si, da bi v prihodnje laiki prevzemali vedno več nalog in odgovornosti in skupaj z duhovnikom oblikovali skupno pot Cerkve.« »Moč je v sodelovanju, v medsebojni pomoči.«
- »Pomembno bi bilo, da laiki dobijo ustrezno mesto v posvetovalnih in odločevalskih strukturah v Cerкви, še posebej ko gre za odločitve, povezane z njihovimi strokovnimi področji.«
- »Želimo se bolj truditi za redno reševanje težav, za večjo transparentnost in povezovanje z drugimi, za večji realizem pri odločanju in za večjo odločnost pri njihovem izvajanju.«
- »Pomembna naloga voditelja je prepoznavati edinstvene darove v ljudeh in jih vključevati v skupno dobro. Vodenje je povezano s spreminjanjem, a ne na silo. Prva ni naša vizija, ampak Božja. Ko bomo v sodelovanju ponotranjili poslanstvo in vizijo, se bodo same po sebi začele spreminjati tudi strukture.«

Kaj so sodelujoči povedali o področjih, kjer Cerkev potrebuje zdravljenje in spreobrnjenje, o njenem duhovnem življenju, kulturi, pogledih, strukturah, pastoralnih praksah, odnosih in misijonarskem dosegu?

Hodimo skupaj

- Teško je, ko župnik ni s srcem pri župniji, ko nastajajo spori med duhovniki ali ko župljani trmasto vztrajajo pri »svojih pravicah«, ki so jih imeli pred župnikovim prevzemom novih obveznosti (t. j. župnije).
- Ovirajo nas: nepripravljenost na spremembe in vztrajanje pri: »Vedno se je delalo tako« ter zaprtost za nove ideje zaradi strahu ali želje po nadzoru s strani voditelja skupine ali župnika.
- Težava je tudi pretirana skrb za obnovo stavb, ko je ta povezana z begom pred odnosi.
- Med duhovniki je premalo bratske povezanosti, nekateri predvsem mlajši duhovniki se izogibajo skupnim srečanjem.
- V občestvu oviro predstavljajo medgeneracijske razlike, npr. nesprejemanje majhnih otrok pri bogoslužju s strani starejših, nepripravljenost starejših prepustiti iskanje rešitev mlajšim.
- Probleme predstavljajo zaprte skupine, občestva, ki se delijo na igralce (dejavne) in gledalce (pasivne). Nekateri posamezniki so resnično preobremenjeni. Po drugi strani so problem občutek nesprejetosti ljudi, ki so ločeni, so bili odvisniki, ... s strani občestva; neobčutljivost za potrebe, nezainteresiranost, neodzivnost, strah pred spremembami, nezanesljivost, zahrbtno govorjenje, opravljanje, obsojanje, hinavščina, delitve na naši – vaši, mladi – stari, spori, ki se vlečejo iz roda v rod.
- Delijo nas: različni pristopi, značaji, neustrezna komunikacija, neprimerni odzivi, ki so žaljivi ali izražajo nezaželenost, uveljavljanje volje posameznika. Po drugi strani nekateri Cerkev še vedno dojemajo kot servis.
- Premalo je povezovanja sodelavcev in skupnega načrtovanja dela z župnikom.
- Kateheza ponekod bolj kot na rast v veri spominja na šolska preverjanja znanja.



- Večjo skrb moramo posvetiti starejšim, s pripravo številčnejših srečanj, si vzeti čas za pogovor z njimi.

Poslušati

- Najbolj nas ovirajo predsodki, vnaprejšnje sodbe, nepripravljenost prisluhniti drugemu, impulzivnost, težave v komunikaciji z drugače mislečimi, neiskrenost, nepripravljenost na spremembe, napuh, vztrajanje pri svojem mnenju, zamere; to da sami veliko govorimo, pa malo poslušamo.

Prijatelji na poti

- Starejši, težko gibljivi, naglušni, invalidni ljudje, se lahko hitro počutijo izključeni. Posebno moramo biti pozorni na mlade družine, majhne otroke, razvezane, živeče v izvenzakonskih skupnostih, priseljence in jih povabiti v skupnost, v kateri se bodo čutili dobrodošli.
- Vedno znova ostaja izziv, kako priti do tistih, ki ostajajo na obrobju (cerkve ali Cerkve) in nas resnično potrebujejo.
- Velik izziv predstavlja individualizem; starši, ki svojim otrokom niso zgled v veri.

Praznovanje

- Nekateri ljudje se pri bogoslužju ne želijo izpostavljati, manjka jim čuta pripadnosti, nekateri pa se čutijo nezaželeni, bojijo se, kaj si bodo o njih mislili drugi, zopet drugi so preveč dominantni, ne prenesejo sodelovanja, so pretirano kritični.
- Slabo poznavanje liturgije med bogoslužnimi sodelavci, premalo duhovnosti na oratorijih. Mnogi, posebno mladi, ne razumejo dobro jezika Cerkve (zastareli izrazi).
- Boli upad mladih družin, mladih, otrok.

Soodgovornost pri našem skupnem poslanstvu

- Včasih je zelo težko najti sodelavce, ki so pripravljeni sodelovati in prevzeti neko delo, mnogi pa so preobremenjeni. Nekateri ostajajo apatični, pasivni, nezainteresirani, ne želijo dejavno sodelovati. Vključenost žensk v določenih dejavnostih bi bila lahko boljša (ministriranje, gospodarstvo ...).
- Tempo življenja je zelo hiter in nas prehiteva, zato smo včasih sami površni, se težko odločimo sprejeti neko zadolžitev za daljši čas.
- O veri si v družbi ali celo v družini ne upamo govoriti odkrito. Razlogi so lastno nepoznavanje vere, šibka osebna vera, privzgojen strah kot posledica zaznamovanosti zaradi vernosti v šoli, službi, negativna stigmatizacija kristjanov v družbi, očitek pretiranega prakticiranja vere v družini, vpliv medijev in slabih novic o Cerkvi. Posledično se zapiramo v mehurčke enako mislečih. Zaradi šibke vere smo nemočni pri oznanjevanju; bojimo se pokazati, da smo kristjani. Smo prestrašeni, podrejeni, počutimo se drugorazredni, zato se zapiramo. Manjka nam poguma za odkrito komunikacijo.

Jasno spregovoriti

- O veri se premalo pogovarjamo oz. se pogosto pogovarjamo zgolj v varnem okolju.



- Težko nam je govoriti o veri, strah nas je, bojimo se izpostaviti. To izvira po eni strani iz pomanjkljivega znanja o veri, po drugi pa iz občutka, da je vera v javnosti nezaželena.

Razločevati in se odločati

- Pri odločanju moramo biti realni, da bomo lahko sklepe, ki smo si jih zadali, tudi uresničili.
- Izvajanja nalog ne moremo poveriti nekemu, ki pri odločanju ni sodeloval.

Oblast in sodelovanje

- Potrebno je prevetriti dejavnosti, saj se marsikje veliko dela zaradi navade, ne pa zaradi potreb skupnosti. Včasih je težko najti optimalno rešitev, ki bi zadovoljila vse.
- Nekateri laiki so preobremenjeni, nekateri župniki nimajo voditeljskih ali organizacijskih sposobnosti.
- Včasih se ukalupimo v določene načine delovanja, zaradi česar skupina posledično postaja hermetično zaprta za prišleke.
- Ovirajo nas preštevilne strukture, prepričanje, da je najboljši tisti, ki največ naredi sam.
- Prešibka je kultura poverjanja nalog in dejstvo, da za to, kar ni bilo narejeno, prevečkrat nihče ne odgovarja.

K čemu je Sveti Duh v splošnem navdihnil skupnost?

»Ta sinoda je nekaj pomembnega, česar v zgodovini še ni bilo. Spreminja se perspektiva ... Navdaja nas veselje, ker se je sinoda odprla za vse. Zelo smo hvaležni za srečanja, ki so vse obogatila; za vse, kar že imamo; za nova poznanstva; za možnost, da smo lahko podali svoje mnenje in bili slišani; za iskrenost, za nova spoznanja; za spoznanje, da Sveti Duh deluje med nami in nas navdihuje, predvsem za spoznanje, da različnost bogati; za to da se prepoznavamo kot živi kamni, po katerih Bog deluje; za spoznanje, da nismo sami. Hvaležni smo za vse, ki se darujejo skupnosti; za dar vere in občestva; za milost, da živimo v župniji, ki je odprta in povezovalna.«

Vidimo, da kot dejavni kristjani nismo sami. Želimo pospeševati novo kulturo srečanj, načrtno sodelovanje laikov, redovnikov in duhovnikov. »Najpomembnejše spoznanje je, da nas različnost bogati, da se učimo sprejemati drug drugega, se spoštovati in tudi upoštevati predloge in želje vseh.« Ne potrebujemo revolucije, ampak le ovrednotenje, odkrivanje bogastva, ki ga že imamo. »Medtem, ko smo se srečevali, hodili skupaj, se učili pozorno poslušati in tudi slišati drug drugega in Svetega Duha, smo doživljali veselje, hvaležnost, upanje. Dinamika delovanja skupin se je na novo prebudila, odnosi so dobili nov zagon. Tega nismo zaznali samo na ravni posameznikov, pač pa na ravni celotne skupnosti. Sinodalni proces pomeni za Cerkev veliko upanje.«

Prepoznali smo, kako pomembno je, da sami poglobljamo osebno vero, črpamo iz molitve in zakramentov; kako pomemben je osebni zgled, da si vzamemo in darujemo svoj čas; da se odzovemo, ko nas drugi potrebujejo; večkrat je izpostavljeno, da najbolj nagovarjamo, če smo veseli, iskreni kristjani. Če želimo pritegniti druge, moramo biti najprej sami zgled.

Prepoznali smo, da nas sinoda vabi, da molimo za skupnost, drug za drugega in ustvarjamo okolje medsebojne povezanosti tudi v medsebojnem poslušanju in sodelovanju. Vabi nas, da gojimo in si prizadevamo za pristne medsebojne osebne stike, da druge osebno povabimo k sodelovanju, dajemo občutek, da so vsi dobrodošli, da se damo na razpolago in vztrajamo tudi v neugodnih okoliščinah.



Ljubljana, junij 2022

Prizadevali si bomo narediti prvi korak, biti občutljivi za druge ter osebno pristopili do ljudi, ki niso vključeni. Pomembno je, da kot skupnost prepoznamo darove članov občestva, jih spodbujamo in jim damo možnost, da v polnosti zaživijo.

Želimo si prisluhniti, se spoštovati, biti odprti za drugega, premagovati lastne predsodke in se spoštljivo in iskreno približati drugemu. Odprti moramo biti tudi za kritike, saj so mnogokrat dobronamerne, obenem pa moramo znati pohvaliti vsako dobro voljo in videti stvari pozitivno. Laiki in duhovniki moramo pri dejavnostih sodelovati, se srečevati in povezovati, skupaj načrtovati in dajati zgled. Če bomo iskali nove poti, drugim prisluhnili in bili odprti za spremembe, bomo nagovarjali tudi tiste na obrobju, morda bo to zanje pozitiven zgled, ki jih bo nagovoril, da tudi sami stopijo na to pot. »Graditi moramo na tem, kar je dobro, na dobrih praksah, vendar se ne smemo s tem zadovoljiti, imeti moramo odprte oči, kam nas Sveti Duh vodi.«

Kakšni so naslednji koraki naprej v naši škofiji na poti sinodalnosti, v občestvu s celotno Cerkvijo?

V prizadevanju za ohranjanje, krepitev in rast občestva v duhu prvih kristjanov bomo posebno pozornost posvetili vzgoji za odprtost, sinodalnost in sodelovanje (s posebnim poudarkom na vzgoji duhovnikov), povezovanju občestva v molitvi in živeti veri, omogočanju srečanj, ki gradijo odnose, prepoznavanju potreb občestva ter odgovoru nanje.

Posebno skrb bomo posvetili skrbi za gradnjo odprtega medgeneracijskega občestva, s posebno pozornostjo do mladih ter ustvarjanja možnosti za njihovo srečevanje.

Vzgoja za osebno vero je vzgoja za poslanstvo, ki omogoča prehod iz tradicionalne v osebno vero. Je tudi predpogoj za pogumno oznanjevanje in izražanje mnenja o veri ter dejavno sodelovanje kristjanov v družbi. Na odgovorno izvrševanje svojega poslanstva se moramo katoličani ustrezno pripraviti s poglobljanjem osebne vere in izobraževanjem na področjih, kjer sodelujemo in kjer lahko razbremenimo duhovnike. V tej luči je pomembno tudi opolnomočenje staršev za vzgojo otrok v veri.

Sinodalno pot bomo spodbujali z utrjevanjem odnosov znotraj skupnosti in med različnimi skupnostmi ter s spoštovanjem različnosti in vzpostavljanjem dialoga, povezovanja in sodelovanja med vernimi in nevernimi.

Prizadevali si bomo za čim boljšo dostopnost duhovnikov (posebno v primerih upravljanja več župnij) in škofov vernikom.

Povzetek je pripravila: dr. Mojca Bertoncek, referentka sinode v Nadškofiji Ljubljana.